

Schijn en Schaduw

Schijn en Schaduw

Stefaan Renaat Benjamin

Enige overeenkomst tussen in dit boek voorkomende fictieve personen en bestaande personen berust op louter toeval. Elke verwijzing met naam naar bestaande personen gebeurt met respect en hoogachting.

Eerder verschenen van dezelfde auteur bij Brave New Books:

Waar Stenen bloeien - daar waar God vertoeft

Balanciatie en Hoefgetrappel

Eikels en Teven - ouderverstoting

Schrijver: Stefaan Renaat Benjamin

Coverontwerp: © Fabienne Ceenaeme

ISBN: 9789402149500

© Stefaan Renaat Benjamin Declerck

De geneugten van het leven.

Laat ik maar dadelijk beginnen met toe te geven dat ik op mijn manier een Bourgondiër ben. Ik houd van eten en drinken, van die smakelijke onmisbare kop koffie en van mijn pijp. Ik houd van een streepje muziek en zo af en toe een gezellig terrasje doen in het zonnetje. Ik houd van het kijken naar fauna en flora, zeker in de zomer wanneer de dames iets schaarser gekleed gaan. Het is niet omdat je op dieet staat dat je niet naar het menu mag kijken, zei mijn grootvader altijd, en daar had die man ronduit gelijk in. Nu word ik zowaar gestoord in mijn schrijfbezigheden door mijn huisgenoten. En ik was net zo lekker bezig. Wat is er nu weer? Of ik even naar buiten wil komen? Dat het zeker de moeite loont? Moment, even mijn koffie en pijp erbij grabbelen en daar ben ik dan. Och, het is zeker de moeite waard, tegen mijn principes in wil ik zowaar even poseren. Al ben ik dat poseren bij de tweede foto al een beetje beu. Maar het blijft een ongrijpbaar aangenaam moment. Wat is het toch leuk om je af en toe kinderlijk gelukkig te voelen. Onbetaalbaar. De foto op de achterflap is niet getrukeerd trouwens, helemaal echt.

Een mooi signaal uit de Hemel voor mijn part terwijl ik net aan het schrijven ben over de geneugten van het leven. Van zo iets kan ik werkelijk genieten. Je kunt het nergens kopen, je kunt het nergens vinden, het overvalt je. Jammer toch dat de buurvrouw haar kinderen naar binnen riep omdat het een beetje aan het regenen was. Ze waren nochtans even enthousiast als ik. De burens zullen me waarschijnlijk voor gek verklaren dat ik voor zoiets buitenkom, vlak voordat het nieuws en de soaps beginnen op de televisie.

De geneugten van het leven zijn de vruchten die je plukt als je erin slaagt om verwonderd te blijven over zo'n dingen. Het zijn de momenten die jij je zult blijven herinneren als je oud bent en hopelijk kunt delen met je kleinkinderen. Het is het leven in zijn puurste vorm, een teken om ons eraan te herinneren dat we nooit mogen vergeten dat we nog altijd mens zijn en mens zullen blijven, hoezeer we ons ook willen tooien met macht, status, geld en maatschappelijk gedoe. Waarom mis ik net dat mens-zijn bij zoveel mensen... Het is zo jammer. Van een mooi onweer kan ik ook intens genieten maar dan blijf ik liever binnen. Ik houd het avontuurlijke ook graag wat veilig, zo stoer ben ik dan weer. De herinneringen die we met ons meedragen bestaan te veel uit negatieve zaken, het is beter om net zo'n moment als daarnet in je hoofd aan de muur te hangen. Mooi.

Ik ben een man. Zoveel is duidelijk. Maar ik ben ook een gelukkig man. Misschien niet altijd maar over het geheel genomen wel. Dat geluk heb ik weten te bereiken door mezelf niet te verloochenen. Door niet te doen alsof ik er niet ben. Dat klinkt misschien idioot maar vergeet niet dat mensen die hun imago leven zichzelf binnenhouden. Een imago is niet geïnteresseerd in de regenboog, de zon of de liefde. Een imago is vooral in zichzelf geïnteresseerd, in het zichzelf in stand houden. Veel mensen missen mooie momenten in het leven net omdat ze er niet voor kunnen openstaan. Is het misschien daarom dat wanneer we met een intens gevoel geconfronteerd worden we af en toe beginnen te huilen? Dat kan voor gelijk welke reden zijn. Omdat je verdrietig bent, omdat je pijn hebt maar ook omdat je heel gelukkig bent. En af en toe tranen met tuiten omdat ik hard moet lachen. Humor is een mooi wapen in de handen van een levensgenieter maar een vernietiger op de tong van de zwartgallige.

Nu ik het toch over genieten heb, wat is genieten feitelijk? Hoe zou je genieten het best kunnen omschrijven? Het hebben van een goed gevoel? Ontspannen? Of net genieten van de inspanning bij het doen van iets wat je werkelijk graag doet? Sfeer? Bewustzijn? Geestesgesteldheid? Ik weet het niet, ik probeer het ook niet, laat me intussen maar genieten van mooie momenten. Als ik mijn pijpje rook in mijn tuin dan geniet ik van wat ik observeer. Dat kan ook op een terras zijn tussen de mensen. Ze zijn altijd boeiend. Er zit een constante in hun bezigheden. Wie goed observeert zal hun gedragingen op de lange duur kunnen voorspellen, en dat vind ik fantastisch. Op die manier kweek je mensenkennis. Er zijn zoveel soorten mensen en zoveel soorten genot. Het kan niet op. Hoe komt het dan dat veel mensen van mening zijn dat er maar te genieten valt mits men er veel geld tegenaan smijt? Sauna met kreeft en champagne, peperdure wellness-massages, infraroodcabines of met een Ferrari mogen rijden voor je verjaardag. Misschien parachutespringen of de dood uitdagen met het bunjeekoord. Wie weet. Wat genieten precies is dat moet iedereen voor zichzelf uitmaken. Als ik 's morgens God een goede dag wens en hoop dat het wederkerig mag zijn dan geniet ik daarvan. Die eerste koffie die ik nuttig terwijl ik wat op internet zit te surfen, daar geniet ik van. De blik van mijn liefste als ze thuiskomt van haar werk en blij is om me te zien, daar geniet ik van. Dat gras dat ik mag maaien en dat voorlopig nog altijd van plan lijkt om te blijven groeien, ook daar geniet ik van. Een mooie wandeling in het bos of op het platteland met tegenliggers die hun hond aangeliend houden, daar geniet ik van. Ik denk dat je zowat van alles kunt genieten, van balletjes in tomatensaus tot het nazinderen van een orgasme en het zalig terug in de kussens zakken. Wat een genot! En het is niet te koop. Geen champagne,

geen kreeft, geen dure dingen die toch nooit de bevrediging geven die ze beloven. Wie genot najaagt met behulp van de portemonnee die zal vaak bedrogen uitkomen.

Het vinden van vrede in jezelf dat is een genot op zich, maar het vereist een pak zelfkennis en veel doorzettingsvermogen. De eerlijkheid die je probeert te hanteren om die vrede te vinden zal evenveel in je voordeel als in je nadeel spelen. Want eerlijkheid is niet altijd aangenaam, in de meeste gevallen zelfs ronduit saai. Als je iemand een briefje van vijftig euro ziet verliezen dan kan ik me inbeelden dat sommige mensen het leuker vinden om van niets te gebaren en het rap op te rapen en het zelf op te teren dan het gewoon terug te geven. Dat is misschien kort genot voor die mensen. Maar het teruggeven omdat je weet dat je dan het juiste doet is op lange termijn veel bevredigender. Op het moment zelf misschien wat saai, dat klopt. We worden iedere dag de ogen uitgestoken door lui die het korte genot najagen. Zij leven nu, ze leven rap, ze sterven jong. Althans, zo verkopen ze het. Maar wat als ze niet jong sterven? Ook zij zullen verouderen en dan lonkt de confrontatie met wat ze allemaal deden in hun jonge jaren. Het moet bijzonder lastig zijn om te moeten beseffen dat je in jouw jeugd een idioot was die mensen benadeelde en daar nu mee moet leven. Want aanvaarden dat je iets mis deed is de eerste stap naar eerlijkheid. En die stap is vereist om te komen tot spiritualiteit. Wat moet ik lachen met van die mensen die hun zuurverdiende centen uitgeven aan veel te dure workshops om 'tot zichzelf te komen' of te doen aan 'mindfulness'. Wat een idiotie! Je kunt niet in harmonie komen met jezelf zonder ieder aspect van je verleden op orde te zetten, hoe pijnlijk dit ook is.

Jaren geleden praatte ik met een meisje dat verkracht was. Dat is pijnlijk, dat is gruwelijk. Ik zei tegen haar dat ik dit verschrikkelijk vond. Maar ze vertelde verder en toen ze erbij

meldde dat de verkrachter een condoom gebruikt had begon het bij mij te dagen dat er iets niet helemaal klopte aan haar verhaal. De mannen onder ons weten heel goed welk een irritant gewriemel het aanbrengen van een condoom kan betekenen, laat staan dat je het eenhandig in de bosjes zou doen terwijl je met je andere hand een spartelende deerne in bedwang probeert te houden. Uiteindelijk gaf ze toe dat ze de jongen had uitgedaagd. Ze had hem min of meer verleid. Tot het condoom op zijn snikkel zat en ze plots niet meer wou. Hij had dit zo niet begrepen. Akkoord, het blijft verkrachting, het blijft tegen haar wil en dat maakt het immoreel en mis, laat daar geen misverstand over bestaan. Maar vind je in zo'n geval niet dat ze de kat een beetje bij de melk gezet heeft? Als zij nu overal verklaart dat ze verkracht werd zou ze die feiten er dan ook bij vermelden? Zou iedereen haar dan nog zo serieus nemen? En wanneer ze verder wil met haar leven, zou ze dan de eerlijkheid bezitten om voor zichzelf toe te geven dat ook *zij* iets doms gedaan heeft waarvan ze in haar jeugdigheid de gevolgen niet kon inschatten? Die kerel die het haar aandeed was mis, wederom daarover geen misverstand, maar ze lokte het wel min of meer uit. Daar zal zij mee in het reine moeten komen met zichzelf. En dat is heel zwaar. Dat is de werkelijke betekenis van de waarheid die kwetst. Net zoals ik me ooit liet oplichten door een ziekelijke leugenaar, een terminaal oneerlijk man. Van de putten die hij voor me groef ben ik uiteindelijk in één gestapt. Dom, naïef, het heeft me geld gekost. Maar het was een goede les, zij het een dure. Nu kan ik maar hopen dat het meisje waar ik het over had de kracht gevonden heeft om effectief verder te gaan met haar leven zonder er telkens aan herinnerd te worden. Ik hoop het werkelijk voor haar.

Wie denkt dat het leven over rozen gaat is naïef, wie denkt dat het leven nooit over rozen gaat is een verbitterde antidromer. Beiden zijn mis. Wederom de gulden middenweg. Soms leef je inderdaad in een sprookje, denk aan een verliefd moment, of kreeg je net opslag, of kreeg je net te horen dat het huis waarop je een bod uitbracht effectief het jouwe wordt. Fantastisch! Leef in het bewustzijn dat het leven net als de zee eb en vloed met zich meebrengt. Herinneringen zijn als wrakhout dat op het strand aanspoelt. Wees dan een strandjutter en ruim die rommel op. Niemand wil zonnen op een smerige plek. Men noemt mij deerlijk, sommigen noemen me zelfs oneerlijk maar dat zijn slechts stukken wrakhout van hen die niet kunnen accepteren dat ook ik als mens veranderd ben en zij bleven steken in het verleden. Iedere rups is waarschijnlijk van mening dat als een van hen zich verpopt om dan uit te vliegen als vlinder een volstrekte idioot is. Rupsen zijn een plaag, vlinders zijn een streling voor het oog. Ze gaan misschien niet lang mee maar iedereen zal zich op het einde van de rit de vlinders herinneren, en niet de rupsen. Dat is een hele mooie vergelijking vind ik zelf. En het is niet mijn vergelijking, ik heb ze gegapt ergens van het net, al weet ik de bron niet meer precies.

Toen ik muziek speelde in een volksdansgroep, ondergetekende bediende de gitaar alsmede de blokfluit, werd me verweten dat ik niet speelde volgens de partituren. Dat was voor mij niet zo heel moeilijk want ik kan namelijk geen noten lezen. Ik speel op het gehoor. Het moet leuk zijn om een blad papier te bemachtigen en wat erop geprint staat te vertalen in muziek, maar dat gaat aan mij voorbij. Ik ben meer iemand die de melodie probeert te volgen. Muziek zit in mijn hoofd, niet op papier. Muziek zit in mijn hart, weg met dat papier. De heren accordeonisten hadden dit duidelijk niet zo begrepen en deden er

dus alles aan om mij dwars te zitten. Jong als ik toen nog was bezat ik een veerkracht die hoewel bewonderenswaardig in recht evenredige mate irritant te noemen was en weigerde ik dus in te binden. Uiteindelijk heb ik die volksdansgroep verlaten. Het heeft me niet gespeten. Maar ik heb ook geen spijt dat ik het heb meegemaakt. Een van hen, een fanatieke fluitspelende flierefluter zei me ooit dat de wereld een vredige plek zou zijn moest iedereen alleen maar praten met muziek. Op het moment zelf vond ik die gedachte verleidelijk lucide, maar dat kan ook aan de drie Duvels gelegen hebben, achteraf gezien vond ik die gedachte onzinnig. Als ze al zitten te bakkeleien omwille van een partituur, hoe willen ze het dan klaarspelen als het over wereldvrede gaat? Diezelfde vredige man oefende iedere dag een uur aan een stuk met zijn doedelzak, tot groot genoegen en vrede met al de burens in de straat. Zou hij het bij die acht nootjes gehouden hebben?

Een ander voorbeeld was een man die ik min of meer als familie van mezelf mocht beschouwen, toen nog, die er zijn sport van gemaakt had om tijdens familiefeesten het geheel op te luisteren met een ingenieus systeem inzake de tafelschikking. Iedereen moest een kaart trekken en de tafelschikking werd op die manier geregeld. Ooit werd ik onaangenaam verrast toen ik erachter was gekomen dat hij bijna altijd kaartenheer was en zijn vrouw kaartendame, zodat ze dan naast elkaar konden zitten. Letterlijk doorgestoken kaart. En ik weigerde dus om een kaart te trekken. Daar kreeg ik dan ook bijna een kaart voor. Genoeg woordspelingen. Hij werd nogal rood in zijn gezicht en het breidde zich uit over zijn kale schedel toen hij me toebeet: "Je zult doen wat je gezegd wordt!" Neen dus. Sommige mensen zoals hij die in het onderwijs staan denken toch altijd dat de wereld buigt voor wat zinsontleding of de regel van drie. Op het

einde van het diner was ik al content dat hij me strafstudie had gegeven. Er zaten meerdere onderwijsgoeroes in mijn familie. Ik kan je nu al vertellen dat de communicatie niet zo heel lekker liep, zeker na de eerste twee gangen van het menu. En dan gaat het me er niet over of dat tante Seutemie haar stuk eendenborst in een servet wikkelt om later op die dag te voederen aan haar kat of dat nicht Margreetje haar ongenoegen laat blijken omwille van mijn weigering omtrent de kaart, het gaat uiteindelijk over een patriarchale vorm van macht waar mijn ingewanden tot op de dag van vandaag een bloedhekel aan hebben. Begrijp me goed, ik heb niets tegen familiefeesten, en ik heb zeker niets tegen mijn familie. Maar ik zoek ze liever niet in eindejaarsverband op. Het zijn broers en zussen, neven en nichten, broeders en zussen maar uiteindelijk was geen een van hen bereid om mij te aanvaarden zoals ik was. En ik heb moeite voor hen gedaan, wees daar maar zeker van. Ik heb me op een gegeven moment totaal ingepast in hun routine. Een routine, hoe zou ik het zeggen, *daar waar ik tweederangs was*, die rare idioot vanuit de stad die niet wist hoe het leven er op een boerenparochie aan toe ging. Ja, dat koppig gehucht had dan misschien wel de naam van stad maar uiteindelijk bleef het een hoop steenezels en keikoppen bij elkaar. Wanneer je als volwassen mens niet in staat bent om dat kleinburgerlijk chauvinisme te laten varen om met elkaar overeen te komen dan ben je op jouw manier een fundamentalist. Van je hop een twee...

Als mensen het moeilijk hebben om te genieten dan heeft dat vaak met vrede of onvrede te maken. Men kan wel ontspannen of zich verliezen in een activiteit maar telkens moet daar dan weer dat 'gezellige' aspect aan toegevoegd worden. Ze begrijpen niet dat de wereld hen niet begrijpt, ze begrijpen niet dat ik voor

hen niet te begrijpen val. Verlaat je stad, zou ik zeggen, ga eens een provincie of vier verder wonen en kijk dan wat de wereld je te bieden heeft. In veel gevallen zal je het zelf niet meer in je hoofd halen om terug te keren naar de originele plek. Dat was bij mij toch het geval. Men gaat er zo prat op dat men honkvast is maar in veel honken is er maar bitter weinig leven te bespeuren. Jaja, traditie, conservatie, cultuur. Wie zal het die lui eens aan hun hoofd brengen dat *iedere* cultuur gedoemd is om vroeg of laat ten onder te gaan? En dit meestal omdat ze halsstarrig weigeren om het tempo van de wereld te volgen? Tradities zijn leuk, niet belangrijk. Cultuur kan een houvast zijn, maar na veel studie ben ik vooral tot de constatering gekomen dat cultuur overal ter wereld een blok aan het been is voor mensen die vooruit willen. Het mensdom is in beweging, de wereld gaat vooruit. Volg het niet blind maar kap je eigen benen ook niet af. Er zit geen hond te wachten op jouw cultuur. Cultuur is niet meer dan een hoop afspraken hoe een natie of volk zich behoort te gedragen en waar iedereen wel of niet trots op mag zijn. Ben je trots op je land? Toppie! Ben je dan even trots op al die slaven, doden, verkrachte vrouwen en kinderen in naam van de kolonisatie voor jouw land? Nog altijd toppie? Ook jouw pensioen is daar voor een stuk nog altijd het gevolg van. Vergeet dat niet. Er is geen grote cultuur ter wereld die niet gebouwd is op slavernij, uitbuiting, leugens en bloedvergieten. Dat, mijne dames en heren, is de menselijke geest, de humanistische rode draad die altijd weer opduikt. Vind je mij nu een doemdenker? Wie tapt het rubber voor jouw banden? Wie leeft er in verontreiniging in een Derde Wereldland omdat jouw benzine of diesel er werd geraffineerd? Het is niet omdat je dit niet met je eigen ogen ziet dat het er niet is. Wie heeft er jouw kleren aaneengenaaid? In shiften van twaalf of veertien uur?

Welk kindje zat er op een krukje, tien uur achter elkaar om die speelpop voor jouw dochter in elkaar te prutsen? Wie lijdt er om de paar maanden gebrek nadat een kudde olifanten hun plantage bij nachte heeft geplunderd terwijl wij het toch o zo *fantastisch* vinden dat die lieve slurfdiertjes nog altijd te zien zijn op safari? Hoe mooi! Lekker viersterrengetot terwijl een mijl verder de lokale bevolking verrekt van de honger of erop moeten staan kijken hoe een idiote toerist de borsten van hun vrouw fotografeert in ruil voor een schandalige aalmoes. Ik heb het niet zo op cultuur. Geef mij maar moraliteit.

De vloek van het verleden.

In een van mijn vorige boeken (Balanciatie en Hoefgetrappel) vergeleek ik een mens, wie we werkelijk zijn, met drie paarden die een kar trekken. Lichaam, hart en geest zijn de paarden. De kar is het karakter en de eigen wil is de koetsier op de bok. Die paarden moeten zoveel mogelijk in balans zijn om de kar op een goede manier te kunnen trekken. Het karakter, die mooie koets of stevige boerenkar, dat is bij iedereen anders, daar kan af en toe aan getimmerd worden. Maar voor dit het geval is dient men de confrontatie met zichzelf aan te gaan om te weten hoe die paarden lopen, hoe de kar loopt en wat men nu feitelijk wil. Veel lezers van dat boek gingen de confrontatie aan. Hun reactie was vrijwel unaniem. Een hard en lastig boek om te lezen in het begin, maar naarmate de hoofdstukken vorderen kwam het inzicht en op het einde van het boek was vrijwel iedereen tevreden het gelezen te hebben. Zo, genoeg reclame. Ik wil mezelf als schrijver niet bewieroken maar toch kan ik niet om de vergelijking van de paarden en de kar heen als ik het over het verleden wil hebben. Onze kar trekt een spoor achter ons. Dat is onontkoombaar en onvermijdelijk. En dit is vooral heel erg irritant wanneer wij als mens veranderen. Ik hoef je niet uit te leggen dat er een groot verschil is tussen een twintiger en een dertiger, laat staan een veertiger en een zestiger. Ja, we kunnen het wijten aan verschillende generaties en een andere wereld waarin er telkens wordt geleefd. Dan is er oorlog, dan vrede, dan weer crisis en dan worden we verrast door nieuwe ontdekkingen en uitvindingen, niet in het minst op technologisch of medisch vlak. Maar het diepere inzicht is dat een mens *constant* verandert. Men 'is' nooit, men 'wordt' constant. Het is een evolutie die pas zal stoppen bij het verlaten van deze wereld en

die begon toen je ze betrad. Waarom dan toch voelen sommige mensen zich geroepen om je telkens aan je verleden te blijven herinneren? Het antwoord is zonneklaar: het is in hun voordeel. Moest dit niet zo zijn dan zouden ze het niet doen. Daarom kan het heel ergerlijk of zelfs pijnlijk zijn dat iemand je met jouw verleden confronteert terwijl jij misschien al moeite deed om te vergeven, jezelf te vergeven en bij te leren. Het is niet eerlijk. De meeste fouten worden gemaakt tijdens het opgroeien, je jeugd zeg maar en het leven als jong volwassene. Wanneer iemand je blijft confronteren met de fouten die je maakte of de onzin die je misschien uitkraamde dan kan dit een anker worden dat je tegenhoudt. Wil men je als mens werkelijk aanvaarden en alle kansen gunnen dan zal men begrijpen dat *iedere* mens aan evolutie doet. En evolutie bestaat altijd uit twee aspecten: natuurlijke selectie en mutatie. Met andere woorden, destructief gedrag afleren én als mens veranderen. Misschien zijn degenen die in andermans verleden blijven graven wel precies degenen die zelf een hele trage evolutie doormaken. Of helemaal niet. Ik heb gesproken met mensen die principes handhaven, iets wat ik zelf *niet* doe, en het als hun goed recht beschouwen om ook naar mij te blijven gooien met mijn verleden. Dat is onzinnig. Het toont misschien aan dat zijzelf niet in staat zijn om boven hun verleden uit te stijgen. Het is immoreel in de zin dat vergeving net wil zeggen dat je iemand iets niet meer kwalijk neemt, hoe zwaar het ook was. Men is vergevend of men is het niet. Dat wil niet zeggen dat je sowieso akkoord moet gaan met wat iemand jou aandeed. Maar je kunt eruit leren en verdergaan. Wie je nu bent, wat jij nu allemaal kan en wat je weet is opgebouwd uit hoofdzakelijk negatieve elementen, zoals ontgoochelingen, falen, fouten maken en het hartgrondig verknallen voor jezelf of voor een ander. Neen, niet leuk, maar wel de waarheid. En het is

met die waarheid dat je verder moet. Je kunt ervoor kiezen om jezelf blijvend in de ontkenningfase onder te dompelen maar dat brengt geen soelaas. Bovendien mag je niet vergeten dat wanneer je iemand die jou met je verleden lastigvalt aandacht schenkt je jezelf verdoemt tot zijn of haar goede wil om ermee te stoppen. Natuurlijk zal dit meestal net niet gebeuren. Omdat het niet in hun voordeel is.

Ik weet wel dat er mensen zijn die verbitterd rondlopen omdat hun ex hen voor iemand anders verliet. Ik weet wel dat er kinderen zijn die hun ouders haten omwille van een scheiding. Ik weet wel dat er mensen verzuren omdat ze vast zitten in een relatie, en dat kan ook een relatie tussen collega's of burens zijn, waaraan geen ontsnappen mogelijk lijkt. Maar houd in gedachten dat er maar één persoon is die jou kan vrijstellen, en dat ben jij zelf. Wie weigert uit het verleden te breken omwille van wat sentiment of de notie geen kracht te bezitten om verder te willen doet het feitelijk zichzelf aan. Ja, deze fases heb ik allang achter de rug en dus heb ik gemakkelijk praten. Maar ik moest er ook door. En geloof me, het was niet altijd fraai wat ik zag. Nooit echter heb ik de moed laten varen. Keep your eyes on the price! Kijk naar het doel wat je wilt bereiken en stop met naar je verleden te blijven staren. Moest iedereen een boek schrijven over zijn miserie dan stond er geen boom meer overeind. Het is net de kracht vinden om verder te gaan dat ons als mens zo'n uniek en vindingrijk wezen maakt, een wezen dat nobel is en het waard is om bekeken te worden. Zo iemand ben jij uiteraard ook. Misschien zit je nog niet helemaal op de plek waar je wezen moet maar dat komt wel. Geef niet op. En vermijd mensen die je telkens in de grond willen duwen omwille van het verleden. Dat zij het niet kunnen lossen is hun zaak, hun probleem zo je wil. Altijd kijken naar wat een mens drijft in zijn

acties. Commentaar geven om iemand eronder te houden is lasterlijk, laag en immoreel. Het is al zo vaak gezegd dat iedereen hier de kans krijgt op een mooi bestaan, in de mate van het mogelijke weliswaar. Moesten we in sommige Derde Wereldlanden geboren zijn dan lagen die kansen een stuk lager. Maar we zijn het niet. Als dit leven jou hier gegeven is in de Westerse Wereld dan liggen je kaarten goed!

Een anekdote die ik wel even wil delen betreft een familiale zaak uit een ver verleden. Ik heb een van die mensen nooit persoonlijk gekend. Het betreft mijn voorvaderen. Overgrootvader en grootvader, schoonvader en schoonzoon. Dat is alvast een spetterend begin. In de tijdsgeest gesitueerd waren ze beiden helaas soldaat in een Wereldoorlog. En beiden hebben ze elkaar erom gehaat. Overgrootvader maakte de loopgraven mee, grootvader de nazi's. Een weldenkend mens zou kunnen en mogen verwachten dat die twee elkaar net gevonden zouden hebben in hun strijd tegen de bezetter maar niets is minder waar. Mijn overgrootvader verweet zijn schoonzoon dat de nazibezetting kinderspel was vergeleken met de horror van de loopgraven, mijn grootvader was dan weer van mening dat de tanks, vliegtuigen en bommen in de Eerste Wereldoorlog wel speelgoed leken in vergelijking met het materiaal van de nazi's. Een onzinnig debat, zeg maar en misschien wat jammer precies omdat het onzinnig was. Niet alleen veegden ze elkaars leed en argumenten totaal van tafel, het ergste van alles was dat mijn grootvader nog altijd kwaad was op zijn schoonvader toen die al lang dood en begraven was. Het niet kunnen vergeven zal nooit vrede brengen in het hart. Alleen rancune. Dit gezegd zijnde en indachtig kan ik me rustig richten op mijn eigen verleden. Er lopen ook een hoop loopgraafsoldaten in rond die me constant verwijten dat ik het zoveel gemakkelijker gehad heb dan hen

indertijd, of dat ik me onttrok van mijn plichten (over rechten spreken ze hoegenaamd *nooit*), of dat ik als kind weleens loog en de waarheid toen niet zo heel belangrijk vond. Daarmee kunnen ze me inderdaad hebben. Daarmee hebben ze een stok om mij te slaan als het over mij en mijn boeken gaat. Die kan het misschien wel allemaal goed uitleggen, maar kijk eens wat hij allemaal deed toen hij... Dat is ad hominem, oftewel spelen op de man. Dan gaat het er niet over *wat* iemand zegt maar *dat* die iemand dat zegt. Oneerlijk.

Zeventigers zijn vrijgesteld van het karrenspoor van het verleden zegt u? Mis! Veel mensen, soms al diep in hun pensioen lopen nog altijd verloren in hun verleden. Ze zoeken karrensporen die allang vervaagd zijn of ze houden ze bewust in ere door ze constant verder uit te diepen. Psychologen die betaald worden om mensen te helpen kijken niet altijd naar waar ze hun cliënt willen brengen, maar soms teveel naar het verleden. Het verleden is interessant en leert wat men deed, hoe men fouten maakte, wat de redenen waren en of er uit geleerd kan worden. Maar daar moet het dan ook bij stoppen. Je kunt iedereen een jeugdtrauma aanpraten. De herinneringen zijn geen nobele tegenstanders. Af en toe maken ze gebruik van je fantasie om zichzelf op te poetsen. Als kind bezocht ik de dierentuin en het jaar erop een pretpark. Daar had ik dus herinneringen over. Toen ik zelf kinderen had bezocht ik die twee plaatsen opnieuw. De dierentuin was een immense ontgoocheling. Het had allemaal zo groot geleden en zo majestueus in mijn herinneringen. In het echt kwam het zelfs niet in de buurt van die herinneringen. Maar het pretpark was iets anders. In mijn herinneringen was het leuk, in het echt was het veel leuker. Wees omzichtig als het over het verleden gaat. Een dagboek bijhouden is daarom niet altijd een goed idee. Dagboeken

vertellen over momentopnamen. Ja, ze catalogeren misschien ook de familiale geschiedenis of zijn een kroniek van een stuk van je jeugd maar ze geven de realiteit enorm eenzijdig weer. Daarom heb ik er ook nooit een bijgehouden en zal ik het ook nooit doen. Wees omzichtig als het over verloren vriendschappen of ex-partnerschappen gaat. Ook die mensen evolueren. Misschien haalden jullie wel net het slechtste bij elkaar naar boven maar is die persoon teder, attent en liefhebbend naar de nieuwe partner toe. Dat is de waarheid, een waarheid die soms enorm kan kwetsen. Want waarom kan hij of zij dit en dat voor de nieuwe partner opbrengen maar kon dat niet voor mij?

Verwijten zijn even talrijk aanwezig in het menselijk brein als excuses. Bedien je er niet van, dat is mijn advies. Het brengt geen vergeving, geen vrede en geen rust. Wil je een mooi leven, leef dan met vergeving, vrede en liefde in je hart. Is dat niet precies waar ieder geloof over zou moeten gaan? En zou het niet iedere mens ter wereld moeten gelden? Ongeacht of hij gelovig is of niet, idealistisch of niet, een volks- of rasgenoot is of niet? We zijn er nog niet als mensheid. Laten we bij onszelf beginnen.

Niemand zal je eren omdat je verder wilt met jouw leven. Niemand zal je bezien als een held omdat je in staat bent om de karrensporen die de jouwe ooit doorkruisten te vergeten of vergeven. Maar in de ogen van Jahweh ben je wel een held als je dat doet. En daar word je voor gecompenseerd. Of ik het nu wil of niet, een geloof dat zo sterk is in mij noopt me om af en toe toch een steentje te laten vallen. Toen het geweten was dat ik boeken schreef over de mensheid, over menselijkheid en geloof werd ik door sommigen stevig onder vuur genomen. Wat ze daarmee wilden bereiken is me tot op de dag van vandaag niet helemaal duidelijk. Misschien waren ze jaloers, misschien

wilden ze mijn stem smoren. Misschien hadden ze schrik dat ik dingen zou vermelden die zij liever gedekt houden. Desondanks bleef men het mij kwalijk nemen dat ik het over de Tien Geboden had en Jahweh, dat ik God mijn Vader durfde te noemen en mezelf beschreef als iemand die nu vrede had. Men verwijt mij oneerlijk te zijn en te schrijven over dingen waaraan ik niet voldoe. Men vergeet dat ook ik geëvolueerd ben, dat ik gegroeid ben en dat ik nu misschien eindelijk volwassen ben geworden. Het domste wat iemand kan doen is een schrijver inspiratie geven voor een sappig hoofdstuk met die iemand in de hoofdrol. Het nobelste dat een schrijver kan doen is om daar niet aan toe te geven. Af en toe mislukt dat helaas. Lap! Wederom een karrenspoor...

Een nieuw hoofdstuk.

Jezelf staande houden in een wereld die is opgebouwd uit schijn en schaduw is niet altijd gemakkelijk. Toch is het doenbaar om jezelf te leren handhaven in die harde maatschappij. De basisuitrusting die wij van bij onze geboorte meekrijgen is nagenoeg bij iedereen identiek. De ene zal inderdaad wel wat socialer aangelegd zijn dan de andere, of net niet, maar dit wil niet zeggen dat zo iemand dan helemaal niet in staat is om te gedijen in deze wereld. Als ik kijk naar de mensen en de menselijke diversiteit dan treft het me dat wij er met zijn allen niet veel meer van kunnen maken. We leven ons te pletter en lopen met open ogen in ons ongeluk. Het geeft geen zin om iets proberen duidelijk te maken aan een ander als je er zelf niet volledig achter staat of erin gelooft. Daarom vind ik dat het nog altijd de eerste regel moet zijn om eerlijk te zijn tegenover jezelf, zonder excuses, zonder schaamte. Wie niet in staat is om zichzelf te bekijken op een neutrale manier zal nooit in staat zijn om eerlijk in het leven te staan. Nu kan je jezelf afvragen of dit nu zo belangrijk is. In dit werk blijf ik telkens op dat ene punt hameren: eerlijkheid. Waarom toch? Als je het idee hebt dat ik doordram en in herhaling val, stel je dan de vraag waarom ik dit doe. Het belang van dit ene aspect mag niet genegeerd worden. Desondanks zullen velen onder ons een bestaan proberen op te bouwen dat uiteindelijk op losse schroeven staat. Eerlijkheid is de verankering in de ziel, in de menselijkheid en in de wereld. Het zijn niet de imago's en schijnbeelden die de werkelijkheid reflecteren. Wie daarin gelooft is zo zot als een koekoek. Het zijn de diepere werkelijkheid en waarheid die ons als mens compleet maken. Op een gegeven moment in jouw leven zal je geconfronteerd worden met die werkelijkheid. Dat hoeft daarom

niet op je sterfbed te zijn. Vele jaren terug kreeg ik een depressie. De stoere, vrijgevochten man die ik toen was of althans dacht te zijn. Op het moment dat de depressie mij velde werd ik keihard geconfronteerd met de waarheid maar ook met de leugens die een rol speelden in mijn leven en die confrontatie was hard. Weken had ik nodig eer ik terug overeind kon kruipen. Dat kwam omdat ik vooral een imago leefde, en niet mijn werkelijke leven. Ik had me weten te handhaven als puber en later als adolescent vanuit een schijnrealiteit waarin ik uiteraard een hele bekwame man was. Allemaal leugens.

Toen ik rechtkrabbelde en uit de depressie kroop schoot er niet meer veel van mij over. Maar wat er overbleef was tenminste echt. Van die basis kon ik tenminste verder. Men weigerde dat in te zien, weigerde te accepteren dat ik aan het veranderen was. De evolutie die ik al veel eerder had moeten doormaken was nu in beweging gezet. Het ging met een snelgang. In enkele jaren tijd groeide ik van dertigjarige jongen uit tot man. Het klinkt zo idioot maar het is de waarheid. Nu, vele jaren later ben ik nog altijd van mening dat die depressie een van de beste dingen is die me ooit is overkomen. Hoe komt het dat dit zo lang duurde? Wat was er de reden dat ik al die jaren in een leugen had geleefd? Het antwoord is simpel, denk ik. Wie ik als jongere was kon zich niet handhaven in de wereld, was niet sterk genoeg, kon anderen niet boeien. Dus maakte ik een schijnrealiteit die de anderen wél kon boeien. En plotseling was ik populair. Hoezee! Tot ik loeihard tot stilstand kwam. Nu weet ik dat ik hier op mijn plaats zit, maar vergis je niet, ik ben nog altijd zoekende. En ik mag hopen dit nog heel lang te blijven. Het staat garant voor een boeiend leven met telkens opnieuw uitdagingen. Vervloekt is de man of vrouw die denkt het gevonden te hebben. Het leven speelt zich niet af op de televisie

of op je werk, niet in de file of in het hotel op vakantie. Het leven speelt zich altijd en overal af, met misschien iedere keer een ander publiek of een andere zender, dat wel. Ieder facet waaruit wij als mens zijn opgebouwd is op zijn manier boeiend. Maar dan moet je wel op zoek gaan om je te laten verbazen. Niets komt vanzelf. Laat degenen die jou willen knechten links liggen, of rechts voor mijn part. Maak een omtrekkende beweging, maak rechtsomkeert en zoek een nieuw pad. Zo geraak je verder, zo evolueer je als mens. Dat vergt lef, moed, doorzettingsvermogen en vooral geloof in jezelf. Dat geloof in mezelf is er maar gekomen na de depressie, niet ervoor. De verwondering blijft me omringen. Zo kan ik in mijn wagen stappen en bedenken dat ik het nog altijd fantastisch vind dat ik met zo'n ding mag rondrijden. Het is een speciale wagen. In mijn hoofd verandert het ding constant van vorm en mogelijkheden. Sta ik in de file dan beeld ik me in dat ik in een gepantserde tank rijd. Trage kolos in een trage file, ik jaag me niet op. Gaat het dan terug vooruit dan beeld ik me misschien in dat ik met een gevechtshelikopter vlieg, of in een snelle bolide zit, wie weet. Rijd ik over een boerenbaan dan wordt mijn wagen plots een jeep op safari en zijn het geen koeien die in de wei staan maar wilde bizonkuddes. Dan is de torenvalk die passeert opeens een majestueuze arend en de keeshond van de burens een vervaarlijke hyena. Wat je ook doet en wie je ook bent, laat nooit je fantasie varen. Op die manier bespaar je jezelf een hoop ergernis. Ik vind het zo gruwelijk dat jonge mensen hun fantasie en hun dromen al kwijt zijn voor ze werkelijk beginnen te leven.

Ik kreeg een nieuwe start en daar ben ik heel erg dankbaar voor. Men mag mij een fantast noemen of een dromer, mijn leven is op dit moment hoe ik het hebben wil, en ik zou niets anders

willen. Ik heb geen huis, het is een huurhuis. Vorig jaar woonde ik op een heuvel die uitkeek op de perenplantages in de wijde omgeving. Dit jaar woon ik aan de rand van het bos. Over vijf jaar woon ik misschien aan de zee, wie weet. Ik ben vrij en die vrijheid is goud waard. Te veel mensen heb ik in hun huis zien kruipen, krom van de aflossing van de lening, zich ergerend aan de burens of aan de omgeving. Dat is zo jammer. Mensen weten zichzelf altijd te beknotten. Dan vraagt men nu aan mij of ik geen schrik heb als ik met pensioen zal gaan. Ik heb geen huis, geen rijkgevlude carrière met een uitstapregeling en geen grote pensioenspaarrekeningen. Dat is ook niet nodig want ik ben niet van plan om ooit met pensioen te gaan. Ik wil een zinvol leven en niet uit verveling iedere dag vijftig kilometer gaan fietsen of meegetroond worden naar de plaatselijke wandelclub. Het leven, dat hebben we allemaal zelf in de hand. Zoveel jaren geleden was ik van mening dat ik helemaal vast zat en dat het leven mij niet veel te bieden had. Nu weet ik beter. Ik heb veel achtergelaten, het was meer ballast dan dat het mij vooruit hielp. Ik kan niet zeggen dat het me spijt, spijt is een idee, een mentaliteit, iets waarin je vertoeft. Ik vertoef in de glorie.

Een nieuwe kans is iets wat mensen van tijd tot tijd nodig hebben. Als zo'n kans passeert en je hebt er behoefte aan, grijp ze dan. Ik zie nu al de boze blikken van deftige dames en heren die denken dat ik het heb over een eventuele partnerwissel. En dat heb ik inderdaad. Wanneer je in jouw relatie zo vast zit dat het niet meer leuk is denk er dan over wat er aan gedaan kan worden om dat te veranderen. Het is niet zo dat jij of jouw partner een heel leven moet slijten tegen beter weten in. Meer zeg ik daarover niet. Ieder zijn keuze.

Ik kreeg de kans om een nieuw hoofdstuk te schrijven en die kans greep ik met beide handen. Instinctief wist ik dat ik zo'n

kans nooit meer zou krijgen, dus ik greep ze. Wat de wereld er over dacht kon me op dat moment gestolen worden. Mijn hele leven had ik rekening gehouden met anderen en er altijd maar bitter weinig voor in de plaats gekregen. Deze keer zou ik aan mezelf denken. En ik vocht me vrij. Schoolgenoten, klasgenoten, oude vrienden en teloorgegane familie betekenden op dat moment niets meer voor mij. Ik had er nooit toe gedaan voor hen, nu was het omgekeerd. En ik kreeg vleugels.

De gitaar haalde ik vanonder het stof, mijn blokfluit ook, ik poetste mijn pijp op en ging de wereld verkennen. Halleluja! Alles wat op mijn pad kwam leek uitgetekend om me zoveel mogelijk te beproeven maar ik gaf niet op. Sommige mensen zag ik terug, zij het kort, anderen moest ik laten gaan. De essentie van dit alles was dat ik voor mezelf het kaf van het koren scheidde en vrede vond in mijn hart. En dat is het belangrijkste in het leven. Maar... Ik bleef toch met veel vragen zitten. Heel veel vragen. Een van die vragen was hoe het kwam dat zoveel mensen beleefdheid leken te ontberen. En dan had ik het niet over de lui van mijn vroegere omgeving. Ik keek rond me en zag horden mensen elkaar ergeren door te doen alsof ze een ander *niet* zagen. In het verkeer, op de werkvloer, op straat. Nog erger was dat ze elkaar wel degelijk opmerkten maar de bewuste keuze maakten om maar geen rekening te houden met elkaar. Beleefdheid is iets kostbaars, minstens even kostbaar als vriendelijkheid. Vaak gaan ze zelfs hand in hand. Dat stak me. De eerste gedachte die me jaren aan een stuk trof was of ik hen misschien iets misdaan had. Gaandeweg heb ik afgeleerd om hun gebrek aan fatsoen op mezelf te spiegelen. Er zijn nu eenmaal lui die nors zijn en geen moeite doen om het aangenaam te maken voor de rest. Waar komt die onbeleefdheid nu vandaan? Ik denk niet dat er een specifieke reden voor is, het